

KODEKS ADVOKATSKE ETIKE
ADVOKATA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
(usvojen na Vanrednoj skupštini 17.09.2005.)

OSNOVNE ODREDBE

U društvu zasnovanom na vladavini zakona advokati imaju posebnu ulogu.

Advokati moraju služiti interesima pravde kao i onima čija su im prava i slobode povjereni da ih štite i brane, njihova dužnost nije samo da zastupaju svoju stranku, već da joj budu i savjetnici u najboljem smjeru.

Ovakva uloga advokata pred njih postavlja mnoštvo pravnih i moralnih obaveza naročito prema:

- stranci;
- sudovima i drugim organima pred kojima advokati zastupaju slučaj svoga klijenta, odnosno djeluju u njegovo ime,
- pravnoj profesiji uopšte i svakom pojedinom članu profesije i
- javnosti za koju postojanje slobodne i nezavisne advokatske profesije, zajedno sa poštivanjem pravila koja je profesija sama utvrdila u osnovi znači očuvanje ljudskih prava u odnosu na moć države i drugih interesa u društvu.

Iz ovih razloga, Kodeks utvrđuje načela i pravila ponašanja kojih su se, radi očuvanja i ugleda advokature, advokati uvijek dužni pridržavati pri obavljanju svoje djelatnosti.

Pravila ponašanja utvrđena Kodeksom moraju postati dijelom svijesti i uvjerenja svakog advokata.

Radi osiguranja što potpunijeg poštivanja Kodeksom utvrđenih pravila profesionalnog ponašanja, obezbijedit će se sankcionisanje svih onih čije ponašanje bude suprotno ovim pravilima.

Kodeks se odnosi na advokate, advokatske pripravnike upisane u imenik advokatskih pripravnika u FBiH, stručne saradnike i advokate iz drugih država, kada u skladu sa Zakonom postupaju na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.

Kada advokatsku djelatnost obavlja u drugoj državi, advokat je dužan da poštuje međunarodna pravila profesionalne etike i pravila profesionalne etike advokata države u kojoj postupa.

U slučaju kada u Kodeksu ne postoji pravilo koje se na određeni slučaj može neposredno primijeniti, Kodeks će biti primijenjen u skladu sa smislom njegovih načela.”

I OPŠTA NAČELA

1. Osnovni moralni princip Kodeksa ispoljen kroz dužnost advokata da se u granicama Zakona, a u skladu sa ustavnim načelima, moralom društva i načelima i principima sadržanim u opštim aktima Advokatske komore Federacije Bosne i Hercegovine, dosljedno bori za vladavinu prava, zaštitu sloboda i interesa građana koje brani i zastupa, nikada se nesmiije staviti u zavisnost sa bilo čijim drugim ili svojim vlastitim intersom.

2. Odnos advokata prema vlastitoj stranci, protivnoj stranci i njenim zastupnicima, prema drugim advokatima, sudovima, tužilaštvima te drugim državnim organima sa javnim ovlašćenjima određen je isključivo njegovim položajem zastupnika i zaštitnika prava i interesa građana i pravnih lica.

3. Pri obavljanju advokatske djelatnosti, advokat se treba ponašati tako da stekne i učvrsti povjerenje svoje stranke a istovremeno i pravosudnih i drugih organa pred kojima postupa štiteći prava i interese stranke.

U svim svojim postupcima, podnescima, govorima i drugim službenim radnjama, advokat je dužan voditi računa o zahtjevima profesionalne i opšte kulture.

4. Advokat je dužan savjesno ispunjavati sve dužnosti koje proizilaze iz advokatskog poziva i pri tome čuvati ugled i dostojanstvo advokature i to kako pri obavljanju djelatnosti tako i u privatnom životu.

Svojim ponašanjem advokat mora služiti kao primjer humanosti, poštovanja ljudskog dostojanstva i progresivnih nastojanja u priznavanju, zaštiti i ostvarivanju temeljnih ljudskih prava i sloboda.

5. Advokat je dužan pri zastupanju stranaka sačuvati svoju nezavisnost, a interese stranke smije štiti samo sredstvima koja su u skladu sa zakonom, s dostojanstvom advokatskog poziva i s dobrim običajima koji nisu u suprotnosti s njegovom savješću. Advokat se ne smije prihvatiti poslova koji su nespojivi s njegovim pozivom i koji bi mogli štetiti njegovoj nezavisnosti, dobrom glasu, i ugledu advokature.

6. Nedopušteno je i u suprotnosti je s dostojanstvom advokata da na bilo koji način sarađuje sa nadriparima.

Dužnost je advokata da svako lice za koje sazna da se bavi nadriparstvom, prijavi nadležnom državnom organu.

7. Advokat ne smije isticati svoju raniju službu, položaj ili dužnost za pribavljanje stranaka, niti na bilo koji način uvjeravati stranku da joj zbog toga može uspješnije pružiti zaštitu prava i interesa koji su joj povrijeđeni.

8. Advokat je dužan stalno obnavljati, proširivati i usavršavati svoje pravno i opšte obrazovanje.

Cilj pravnog obrazovanja je i izučavanje pravnih vještina, razvijanje osjećaja za etičke vrijednosti i zaštitu ljudskih prava i sloboda, podsticanje brige za rad u korist klijenta i pružanje podrške zakonitoj djelotvornosti pravosuđa.

Svoj krug djelovanja, advokat može proširivati samo sredstvima koja su u skladu sa čašću i ugledom advokata.

9. Svaka nelojalnost u obavljanju advokatske djelatnosti protivi se časti i ugledu advokature, a naročito:

- pribavljanje stranaka putem ponuda, posrednika ili reklama;
- saradnja s nadriparima ili licima za koja se sumnja da se bave nadriparstvom,
- obećanje provizije ili nagrade drugima za pribavljanje stranaka;
- omalovažavanje drugih advokata,
- pozivanje na dobre veze i poznanstva,
- ponude jeftinijeg zastupanja od cijena utvrđenih advokatskom tarifom,

- isticanje advokatske table napadnog oblika i sadržaja ili isticanje table na druga mjesta osim na zgradu u kojoj se nalazi kancelarija,
- upotreba nesrazmjerno velikog ili okruglog pečata,
- napadno isticanje u podnescima, dopisima ili na drugi način, podataka o advokatskim kancelarijama sa kojima je sklopljen ugovor o povezivanju i saradnji,
- napadno isticanje eventualne specijalizacije,
- javni istupi u sredstvima javnog informisanja s naglašenim isticanjem svog svojstva advokata, odnosno na način koji bi se mogao shvatiti kao nametanje javnosti ili samoreklamiranje i slično.

Advokata preporučuju stručnost, sposobnost, uspjeh, ugled i povjerenje koje je stekao svojim radom i ponašanjem.

Advokat ne smije da stiče klijente na nečastan ili na drugi nedopušten način.

Smatra se da advokat pribjegava nečasnom ili nedopuštenom sticanju klijenata, naročito kada:

- daje nerealne procjene i obećava uspjeh ili dovodi klijenta u zabludu u pogledu pravne prirode predmeta,
- omalovažava druge advokate,
- podstiče ili ne osporava uvjerenje klijenta u efikasnost korupcije, ili predlaže i nagovještava sopstveno sudjelovanje u korupciji,
- stupa u kontakt sa klijentima drugih advokata i navodi ih da na njega prenesu zastupanje, ili preuzima klijente drugih advokata na način suprotan ovom Kodeksu,
- na raspravama i u drugim javnim istupanjima u svojstvu advokata izaziva incidente i bez opravdanog razloga stvara konfliktne situacije u namjeri da nametne utisak odvažnosti i stekne ličnu popularnost.

10. Advokatu je dopušteno da u sredstvima javnog informisanja objavi podatak o otvaranju ili preseljenju svoje kancelarije, pri čemu se mora izbjeći svaki pokušaj ili dojam da je riječ o reklami.

Takođe je dopušteno da advokat pošalje obavijest o otvaranju ili preseljenju svoje kancelarije pravosudnim organima, drugim advokatima i svojim strankama.

11. Kada advokat brani ili zastupa stranku na području Republike Srpske, dužan je postupati u skladu sa Kodeksom etike advokata Advokatske komore RS-e, ukoliko načela i principi tog Kodeksa nisu u suprotnosti sa načelima i sadržajem ovog Kodeksa.

12. Prilikom vršenja advokatske djelatnosti u inostranstvu, advokat je dužan ponašati se i u skladu sa Kodeksom Međunarodne unije advokata, kao i sa Kodeksom advokatske etike zemlje u kojoj obavlja djelatnost, ukoliko načela i principi tih kodeksa nisu u suprotnosti sa načelima i sadržajem ovog Kodeksa.

13. Dužnost je advokata da se prilikom obavljenja advokatske djelatnosti stalno brinu za unapređenje i afirmaciju advokature kao samostalne i nezavisne profesionalne djelatnosti.

14. Advokati su dužni obavezno se osigurati od odgovornosti za štetu pričinjenu stranci u toku pružanja pravne pomoći i to u skladu sa minimalnim iznosom osiguranja i vrste osigurane štete određene opštim aktom Advokatske Komore Federacije BiH.

Ne izvršavanje ove dužnosti predstavlja disciplinski prekršaj i povredu pravila ovog Kodeksa.

15. Odredbe ovog Kodeksa koje se izričito odnose na advokate koji sami rade u svojim kancelarijama, na isti način se primjenjuju i na advokate koji rade u zajedničkim advokatskim kancelarijama ili advokatskim društvima.

Odredbe ovog Kodeksa koje se primjenjuju na advokate, shodno se primjenjuju i na advokatske pripravnike i stručne saradnike.

16. Svako ponašanje suprotno principima i pravilima ovog Kodeksa, predstavlja povredu advokatske dužnosti i povredu ugleda advokature Federacije Bosne i Hercegovine.

Nadležni disciplinski organ advokatske komore odlučit će o tome da li povreda pravila ovog Kodeksa u pojedinim slučajevima predstavlja i disciplinsku povredu advokatske dužnosti i o tome će zauzeti svoj stav.

II MORALNI LIK ADVOKATA

1. Kako u vršenju advokatske djelatnosti, tako i ponašanjem u ličnom i privatnom životu, advokat je dužan da se pridržava svih načela ovog Kodeksa i da čuva ugled advokature i bori se za njeno unapređenje i afirmaciju kao nezavisne profesionalne djelatnosti.

2. U vršenju advokatske djelatnosti advokat je dužan postupati humano i obzirno sa uvažavanjem i poštovanjem svih onih sa kojima kontaktira u vršenju svoje profesionalne djelatnosti.

3. Svaki advokat je dužan da čuva svoju čast, moralni lik advokata, neovisnost, savjesnost i stručnost, tako da takvim svojim ponašanjem podstiče i druge.

4. Advokat je dužan pri zastupanju svoje stranke sačuvati svoju neovisnost. Ova neovisnost mora biti apsolutna, slobodna bilo kojih drugih utjecaja, pogotovo onih koji mogu proisteći iz njegovog vlastitog interesa ili vanjskog pritiska. S toga advokat mora izbjegavati okolnosti koje bi mogle ugroziti njegovu neovisnost i paziti da ne kompromituje svoje profesionalne standarde da bi ugodio svojoj stranki, sudu ili trećim osobama.

Advokat je dužan energično odbaciti sve pokušaje utjecaja na njegovu neovisnost i obavezan je o tim pokušajima obavijestiti samoupravne organe svoje Komore.

5. Advokat se ne može baviti poslovima koji narušavaju značaj i ugled advokatske profesije.

Advokat ne smije da prihvati poslove i zvanja koji bi ga doveli u podređen položaj, naveli na nekritičko izvršavanje tuđih naloga, ili njegov rad uslovljavali takvom vrstom obaveza ili pogodnosti koje bi mogle ugroziti njegovu nezavisnost i samostalnost.

Advokat se može baviti poslovima u oblasti nauke, književnosti, umjetnosti, publicistike, pravnog obrazovanja, humanitarnog rada, prevodilaštva i sporta.

Advokat može da bude rukovodilac ili član stručnih, radnih ili savjetodavnih tijela vladinog ili nevladinog sektora, nevladinih organizacija, upravnih i uređivačkih odbora i izdavačkih savjeta u organizacijama čiji rad nije u suprotnosti sa načelima advokatske profesije.

Rukovodeći položaj advokata u Advokatskoj komori nije spojiv sa rukovodećim položajem u političkoj stranci”

6. Tradicionalne vrline kao što su: čast, poštenje i integritet advokata moraju biti van svake sumnje, profesionalna su obaveza advokata i osnov za sticanje odnosa povjerenja prema advokatu.

7. Klijent i treća lica, od kojih advokat dobija informacije, moraju biti sigurni u povjerljivost advokata. Bez sigurnosti u povjerljivost advokata nema ni povjerenja. Povjerljivost je primarno pravo i obaveza advokata.

8. Samo advokat koji poznaje zakon može štiti interese svoje stranke sredstvima koja zakon dopušta, a da bi tu dužnost mogao ispuniti dužan je obnavljati, proširivati i usavršavati svoju pravnu i opštu naobrazbu praćenjem stručne literature, učešćem u stručnim raspravama, savjetovanjima i kongresima, objavljivanjem stručnih radova, saradnjom u časopisu Advokatske komore i slično.

9. Advokat mora djelovati u najboljem interesu svoje stranke i mora staviti te interese ispred svojih ili interesa drugih koji su u koliziji sa interesima stranke koju zastupa.

10. Advokat treba da svojim stručnim znanjem pomaže drugim advokatima, a posebna je dužnost svih advokata da pomažu stručno usavršavanje advokatskih pripravnika.

11. Nije dostojna da bude advokat osoba koja radi protiv interesa advokature kao nezavisne profesionalne djelatnosti i koja ne poštuje osnovne principe ovog Kodeksa. Svako ponašanje suprotno osnovama i principima ovog Kodeksa predstavlja povredu ugleda advokature Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine.

III ODNOS PREMA LICIMA KOJIMA SE PRUŽA PRAVNA POMOĆ

1. Vjernost stranci je osnovna dužnost advokata. Ona je važnija od interesa advokata i kolegijalnih obzira.

Zastupanju stranke advokat je dužan posvetiti svu svoju stručnost i savjesnost te joj cjelovito i pravovremeno pružiti očekivanu pravnu pomoć.

Preopterećenost advokata u poslu ne smije ugroziti cjelovitost, savjesnost i pravovremenost u pružanju pravne pomoći stranci. O ovome je svaki advokat dužan voditi računa prilikom preuzimanja novih poslova od stranaka.

Advokat kome se obraća prevelik broj stranaka treba uputiti stranke drugim advokatima kako bi izbjegao preopterećenost u poslovima.

Prihvatanje i raskid angažmana

2. Advokat samostalno odlučuje da li će prihvatiti ponudu za zastupanje stranke, za pružanje pravne pomoći, ili odbranu, a odbiti pružanje tražene pomoći advokat može samo iz razloga propisanih Zakonom, Kodeksom i drugim opštim aktima Advokatske komore FBiH.

Na donošenje odluke o zastupanju ne smiju uticati razlike u polu, rasi, nacionalnoj pripadnosti, jeziku, vjeri, političkom i drugom ubjeđenju, porijeklu, društvenom položaju ili stranačkoj pripadnosti.

Advokat koji lično poznaje protivnu stranku može odbiti zastupanje protiv nje, a ako ipak prihvati zastupanje mora prije toga svoju stranku upozoriti na to poznanstvo.

3. Advokat će odbiti zastupanje:

3.1. ako je pružao pravnu pomoć suprotnoj stranci u istom predmetu ili po bilo kom drugom pitanju vezanim za taj predmet,

3.2. ako je suprotnoj stranci u istom predmetu pravnu pomoć pružao advokat koji radi u istoj advokatskoj kancelariji ili advokatskom društvu,

3.3. ako je on ili član ili zaposlenik advokatske kancelarije ili društva radio kao advokatski pripravnik sa advokatom koji pruža pravnu pomoć suprotnoj stranci,

3.4. ako je u istom predmetu on ili član ili zaposlenik advokatske kancelarije ili društva postupao kao sudija, tužilac, ovlaštena službena osoba Ministarstva unutrašnjih poslova ili kao službena osoba u organu uprave,

3.5. ako se on ili član ili zaposlenik advokatske kancelarije ili društva bavio na drugi profesionalni način predmetnim slučajem,

3.6. ako on ili član ili zaposlenik advokatske kancelarije ili društva ima osobni interes koji je, ili može biti, u sukobu sa interesima zastupane stranke, i

3.7. u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili opšim aktima Federalne advokatske komore.

4. Advokat može odbiti pružanje pravne pomoći zbog ličnog ubjeđenja da takav predmet ne može sa uspjehom zastupati.

5. Ukoliko advokat ima priznatu specijalizaciju ili se uopšte ne bavi sa odredjenom oblasti prava smije odbiti zahtjev stranke za zastupanje ukoliko se radi o predmetu van njegove specijalizacije ili oblasti za koju je stručan.

6. Kada advokat odbije zastupanje stranke, neovisno o kojem se osnovu radi, dužan je da navede razloge odbijanja pružanja pravne pomoći.

7. Advokat će voditi slučaj za stranku samo po nalogu te stranke. On, međutim može raditi na slučaju po nalogu drugog advokata koji radi za stranku ili kad mu slučaj dodjeli sud ili drugi nadležni organ.

8. Prilikom preuzimanja predmeta za zastupanje advokat je dužan uzeti iscrpnu informaciju od stranke, upoznati je sa približnim trajanjem postupka, troškovima i nagradom advokata za obavljeni rad.

9. Advokat će savjetovati i zastupati stranku promptno, savjesno i marljivo, posebno vodeći računa da joj ne prouzroči nepotrebne troškove postupka i dužan je da svojim takvim postupanjem i stručnim radom opravda povjerenje stranke koje mu je ukazala izborom za svog zastupnika. Advokat će preuzeti ličnu odgovornost za ispunjenje naloga koji su mu dati. Svog klijenta će obavještavati o toku stvari koja mu je povjerena.

10. Advokat je dužan tokom cijelog postupka nastojati da se postupak riješi nagodbom ako je to u interesu stranke.

11. Advokat neće voditi slučaj za koji zna ili bi trebalo da zna da on nije stručno – u potpunosti kompetentan za njega, bez saradnje sa advokatom koji je kompetentan za takav slučaj.

12. U pravilu advokat preuzima za zastupanje onoliko predmeta koliko može savjesno i ažurno zastupati i neće prihvatiti naloge za koje zna da ih neće moći ispuniti efikasno.

13. Kada utvrdi da se stranka koju zastupa objesno parniči, advokat ju je dužan upozoriti na takvo ponašanje i štetno vođenje postupka, a ukoliko ona i dalje ostaje pri takvom stavu, advokat joj može već iz ovog razloga otkazati punomoć i uskratiti pružanje dalje pravne pomoći.

14. Ukoliko utvrdi da stranka koju zastupa ili brani, neistinito daje upute i navodi činjenice o predmetu, advokat može takvoj osobi otkazati dalje pružanje pravne pomoći.

15. Jedan od razloga zbog kojih advokat može uskratiti dalje pružanje pravne pomoći stranki je i nesposobnost stranke da plati gotove izdatke advokata i nagradu za do tada obavljene poslove.

16. Advokat može otkazati punomoć iz onih razloga iz kojih može odbiti pružanje pravne pomoći.

17. Advokat nema pravo da se povuče iz slučaja na način i u okolnostima kada stranka ne bi mogla naći drugu pravnu pomoć na vrijeme kako bi se spriječilo nastupanje štetnih posljedica za stranku i takvu osobu kojoj otkazuje punomoć po bilo kojem od valjanih osnova, dužan je zastupati dok ona ne nadje zastupnika, no najviše 30 dana od otkaza punomoći. Za ovo vrijeme je dužan preduzimati sve radnje da ne bi nastupile štetne posljedice za stranku kojoj se otkazuje punomoć.

18. Advokat ne treba da otkáže punomoć kada mu budu odbijeni dokazni ili drugi prijedlozi u postupku zbog odnosa lične netrpeljivosti sa osobom koja vodi postupak, odnosno svoje lične interese ne smije poistovjećivati sa interesom stranke kojoj pruža pravnu pomoć i obratno.

19. Dužnost je advokata da osobi kojoj pruža pravnu pomoć posveti svu svoju savjesnost, poštenje i odanost, ali ne smije da se povodi za nekorektnim i očigledno neistinitim ponašanjem osobe koju zastupa, na koji bi način krnjio svoj lični ugled i ugled advokature kao nezavisne profesionalne djelatnosti.

Konflikt interesa

20. Advokat neće savjetovati, zastupati ili djelovati u ime dvije ili više stranaka u istoj stvari ako postoji konflikt, ili značajan rizik od konflikta interesa tih stranaka.

21. Kada postupa u dvostranim pravnim poslovima, a angažovan je od jedne ili svih strana, dužan je podjednako i na pravičan način štiti interese svih učesnika u tom pravnom poslu bez obzira ko plaća nagradu za njegov obavljani rad.

Advokat mora prestati raditi za obje stranke kada nastupi konflikt interesa između tih stranaka i također kad god postoji rizik od ugrožavanja povjerljivosti ili kada bi njegova neovisnost mogla biti umanjena.

22. Advokat ne smije primiti da zastupa stranku u stvari u kojoj je ranije od stranke sa suprotnim interesima primio informacije u istoj stvari mada nije primio na zastupanje ni tu stranku, ako bi njegova saznanja o predmetu ugrozila interes stranke ili dužnost čuvanja povjerljivosti prethodno dobijenih saznanja.

23. Kada advokati obavljaju djelatnost u zajedničkoj advokatskoj kancelariji ili u advokatskom društvu, naprijed navedene odredbe se primjenjuju na sve članove zajedničke kancelarije ili društva.

Pactum de quota litis

24. Advokat nema pravo sklapati *pactum de quota litis*.

25. Pod “*pactum de quota litis*” podrazumjeva se sporazum između advokata i njegove stranke napravljen prije okončanja slučaja, po kojem bi se stranka obavezala da isplati advokatu jedan dio bez obzira da li je to u vidu novca ili neke druge dobiti koju stranka ostvari po okončanju postupka.

26. *Pactum de quota litis* ne isključuje sporazum da naknadu koju advokat zaračuna bude proporcionalna vrijednosti slučaja koji advokat vodi, ako je to u skladu sa zvanično odobrenim tarifama. Takav pismeni sporazum advokat je dužan dostaviti nadležnom organu regionalne Advokatske komore.

IV ODBRANA (ZASTUPANJE) U KRIVIČNIM PREDMETIMA

1. Advokat je dužan preuzeti ponuđenu odbranu osumnjičenog, odnosno optuženog (u daljem tekstu: optuženi) u krivičnim predmetima bez obzira na ličnost optuženog i na vrstu i težinu učinjenog krivičnog djela.

Advokat ne smije odbiti pružanje pravne pomoći - odbrane u krivičnim predmetima zbog toga što bi uspješna odbrana bila teška, zbog toga što postoje nepobitni dokazi o izvršenom krivičnom djelu, zbog toga što je optuženi priznao izvršenje krivičnog djela, zbog negativnog mišljenja javnog mnijenja izazvanog krivičnim djelom i ponašanja oštećenih.

2. Advokat može odbiti ponuđenu odbranu optuženog samo ukoliko ima specijalizaciju iz druge grane prava, odnosno ukoliko se u obavljanju advokatske djelatnosti ne bavi i krivičnim pravom, a od već prihvaćene odbrane advokat može odustati samo ako mu braniteljska savjest ne bi dopuštala daljnju odbranu a položaj branjenika se time ne bi pogoršao

3. U toku krivičnog postupka advokat ne smije davati izjave sredstvima javnog informisanja kojima bi se moglo na nedopušten način, a naročito stvaranjem određenih dojmova u javnosti, uticati na tok i ishod krivičnog postupka.

Advokat može u toku vođenja krivičnog postupka davati izjave sredstvima javnog informisanja u skladu sa poglavljem XI ovog Kodeksa.

4. Kad u krivičnom postupku učestvuje više optuženika i više advokata – branitelja, advokati su dužni nastojati da što je više moguće usklade svoj rad i govore i to tako da to ne bude na štetu ni jednom od optuženika – branjenika.

Advokat ne smije braniti ili rasterećivati svog branjenika tako što će krivnju svaljivati na druge saoptuženike, odnosno povećavati njihovu krivnju kako bi potpuno isključio ili umanjio krivnju svog branjenika. On to smije činiti samo ako po njegovom uvjerenju i savjesti njegov branjenik nije kriv, a to nije moguće dokazati drugačije nego dokazivanjem krivnje drugih saoptuženika, a što mora odgovarati činjeničnom stanju.

5. U pravnim obrazloženjima i zaključcima advokat – branitelj je samostalan i to čini po sopstvenoj savjesti, znanju, odgovornosti i stručnosti i nije vezan uputama branjenika, a dužan je držati se uputa optuženog – branjenika u pogledu činjeničnog stanja.

6. Svako neposredno ili posredno nuđenje pritvorenicima za branitelja ili korišćenje njima radi pribavljanja optuženika – branjenika, protivno je ugledu i dostojanstvu advokature i pretstavlja kršenje pravila ovog Kodeksa.

V ODNOS PREMA PROCESNIM PROTIVNICIMA

1. Advokat treba prema protivnoj stranci nastupati obzirno i objektivno, nastojeći time stvoriti uvjete da se spor riješi u obostranu interesu.

Medjutim, ukoliko je protivna stranka bezobzirna, nepomirljiva, nevidljiva ili neobjektivna, tada je advokat dužan prema njoj nastupati odlučno, a osobito onda kada bi izostanak takva nastupa štetio opravdanim interesima njegove stranke.

Svađe i vrijeđanja procesnih protivnika advokat je dužan sprečavati.

2. U skladu sa načelom brzog i efikasnog pružanja pravne pomoći i izbjegavanja nepotrebnih troškova stranci, advokat prije nego što pokrene postupak treba opomenuti procesnog protivnika, dajući mu primjeren rok za dobrovoljno ispunjenje spornog zahtjeva, osim ako je stvar hitna ili ako je očigledno riječ o obijesnu i nepopustljivu protivniku.

3. Advokat ne smije koristiti neukost, zabludu ili bojažljivost procesnog protivnika, osobito ako ona nema pravnog zastupnika, u svrhu da bi postigao neopravdani uspjeh za svoju stranku.

4. Ukoliko procesni protivnik ima zastupnika tada je advokat dužan isključivo komunicirati sa njegovim zastupnikom, a ako mu se procesni protivnik direktno obrati, dužan ga je uputiti svome zastupniku i o svemu tome obavjestiti svoju stranku.

5. Advokat treba odvracati svoju stranku od toga da krivično progoni protivnu stranku zbog nepromišljenih izjava što ih je izazvalo napeto stanje u postupku, osim ako je takav progon potreban da bi se osigurali interesi stranke.

6. Prema procesnom protivniku advokat mora da ima korektan odnos. Ako procesni protivnik vrijeđa advokata, prijeti mu ili slično, advokat treba imati razumjevanja za stanje uzrujanosti protivne stranke u kojem se ona neprikladno ili nepristojno ponijela prema njemu i ako nakon upozorenja advokata ili organa pred kojim je došlo do uvrede, prijetnje ili slično dođe do izvinjenja, u tom slučaju advokat ne treba da preuzima krivično ili drugo gonjenje te osobe.

7. Bliže i intenzivnije poznanstvo advokata sa budućim procesnim protivnikom ili njegovim bliskim srodnikom, ukoliko bi to dovelo ili moglo dovesti do štetnih posljedica po stranku zbog nepotpunog angažovanja advokata ili stručnog i savjesnog pružanja pravne pomoći stranci, može biti razlog odbijanja angažovanja.

8. Advokat ne treba da procesnog protivnika omalovažava, niti na drugi način da se odnosi prema njemu nekorektno.

VI ODNOSI PREMA SUDOVIMA, UPRAVNIM I DRUGIM DRŽAVNIM ORGANIMA

1. Advokat je dužan da zastupanje pred sudovima i drugim organima obavlja korektno, poštujući njihov autoritet i ugled u skladu sa procesnim pravilima, a istovremeno da čuva samostalnost i neovisnost advokature kao nezavisne profesionalne djelatnosti, kao i svoj lični i profesionalni ugled.

Odnos advokata prema sudu, drugim državnim organima i njihovim predstavnicima, i odnos suda, drugih državnih organa i njihovih predstavnika prema advokatu, treba da bude izraz poštovanja prava, pravne kulture i pravničke profesije.

Podnesci i usmena izlaganja advokata treba da budu jasni, sažeti, umjesni i logični, a kritika koju advokat upućuje sudu, drugim državnim organima i njihovim predstavnicima ne smije da bude saopštena na drzak ili uvredljiv način.

U odnosu prema sudu, drugim državnim organima i njihovim predstavnicima advokat ne smije:

- da utiče na tok postupka i donošenje odluke neprofesionalnim sredstvima, a naročito obraćanjem organima i licima koja nemaju pravo da se miješaju u postupak, raspravljanje i odlučivanje,
- da lične prijateljske odnose sa sudijama, tužiocima i drugim predstavnicima organa vlasti ispoljava pred klijentom, suprotnom strankom ili njenim zastupnikom, ili da pred ovim licima stvara utisak postojanja takvih odnosa,
- da tok ili ishod postupka pravda pripisivanjem korupcije i drugih vidova zloupotreba sudijama, tužiocima i predstavnicima drugih organa vlasti, ili da podržava takvo uvjerenje klijenta, osim ako on ili klijent raspolažu dokazima koji bi im davali pravo na podnošenje prijave nadležnim organima krivičnog ili disciplinskog gonjenja,
- da zloupotrebljava ulogu branioca da bi klijentu, ili posredstvom klijenta koji je u pritvoru ili na izdržavanju kazne, drugim pritvorenicima ili zatvorenicima krišom doturao pisma, poruke ili predmete čije je dostavljanje zabranjeno, podložno kontroli ili namijenjeno nedozvoljenim ciljevima,
- da pred klijentom, suprotnom strankom ili njenim zastupnikom, uoči ročišta ulazi u sudnicu ili drugu službenu prostoriju namijenjenu raspravi prije nego što je pozvan, ili se nakon završetka rasprave u sudnici ili takvoj prostoriji zadržava i po izlasku svih ovih lica, osim ako svoj ulazak ili ostanak prethodno tim licima ne objasni izuzetnim, opravdanim i istinitim razlozima ne vezanim za predmet spora.

2. Advokat će, uz dužno poštovanje suda braniti interesa svoje stranke časno i hrabro, bez obzira na svoje vlastite interese ili posljedice po njega ili neku drugu osobu.

3. Advokat je također dužan pružiti odlučan otpor protiv svakog kršenja zakonitosti, povrede dostojanstva ličnosti i temeljnih ljudskih prava ili interesa svoje stranke, ali samo dopuštenim sredstvima i u granicama korektnosti.

4. Advokat je dužan upozoriti svoju stranku na odnos poštovanja prema sudu i nastojati će, da on i njegova stranka savjesno koriste prava koja im u postupku pripadaju, nastojeći da se izbjegne svako odugovlačenje i zloupotreba prava u postupku pred sudom.

5. Advokat ne smije zloupotrijebiti načelo da smije razgovarati sa svjedocima izvan suda, prije početka i tokom suđenja, ali je zabranjena svaka zloupotreba ovog razgovora u svrhu djelovanja na svjedoka. Razgovor se mora obaviti na način da se izbjegne svaka dvojba o mogućem utjecaju na svjedoka.

VII MEDJUSOBNI ODNOSI ADVOKATA, ADVOKATSKIH PRIPRAVNIKA I STRUČNIH SARADNIKA

1. Kolektivni duh profesije zahtjeva odnos povjerenja i saradnje medju advokatima na dobrobit njihovih klijenata i kako bi se izbjegli nepotrebni procesi i druga ponašanja štetna za reputaciju profesije.

2. Medjusobni odnosi advokata i advokatskih pripravnika kako u vršenju djelatnosti, tako i u ličnom životu, treba da su korektni i ispunjeni odnosom međusobnog uvažavanja i poštovanja, ali ne smiju utjecati na samostalnost i odlučnost pri zastupanju i zaštiti interesa vlastite stranke.

3. Nedopustivo je nelojalno pribavljanje lica za zastupanje, reklamiranje u bilo kom obliku, davanje negativnih izjava o drugim advokatima ili advokatskim pripravnicima, kao i održavanje bilo kakvog kontakta sa nadripisarima ili slično.

4. Advokat koji zna da procesni protivnik ima advokata kao zastupnika, mora se isključivo obraćati svom kolegi, a ukoliko mu se procesni protivnik izravno obrati, mora ga savjetovati da se obrati svom advokatu i o tome će upoznati svog kolegu.

5. Advokat, ukoliko mu je to poznato, ne smije preuzeti zastupanje stranke koju već zastupa drugi advokat, prije nego što stranka tom advokatu ne opozove punomoć ili saopšti da pored već angažovanog advokata u postupak ulazi i novoangažovani advokat.

Advokat koji je angažovan umjesto drugog advokata u određenom slučaju mora o tome obavjestiti tog advokata i neće početi sa radom dok ne utvrdi da je taj drugi advokat u cijelosti namiren i isplaćen za obavljeni rad.

Saglasno izboru, više advokata može pružati pravnu pomoć jednoj osobi.

6. Advokat ne može tražiti, niti primiti od drugog advokata ili drugog lica naknadu, proviziju ili drugu kompenzaciju za upućivanje ili preporučivanje klijenta.

Advokat neće nikome platiti naknadu, proviziju ili drugu kompenzaciju zato što mu je ovaj uputio klijenta.

7. Kolegijalni duh profesije i profesionalna solidarnost nalažu da advokati pruže savjet i daju mišljenje drugom advokatu, naročito onom mlađem po stažu i iskustvu, kada on to zatraži.

8. Advokat je dužan zamijeniti kolegu koji mu se obrati za zamjenu, a ukoliko on to nije u objektivnoj mogućnosti prihvatiti, tada je, ukoliko to može, dužan pronaći kolegu koji to može učiniti.

Za troškove zamjene uvijek je odgovoran advokat koji je zamolio zamjenu, a ne njegova stranka, pa čak i onda kada ona to nije platila svom advokatu. Ukoliko nije drugačije dogovoreno, troškovi zamjene iznose $\frac{1}{2}$ troškova određenih tarifom. Račun za zamjenu se dostavlja istovremeno sa izvještajem o zamjeni.

Kod zamjene advokat postupa kao da sam (u svom predmetu) pruža pravnu pomoć.

9. Solidarnost advokata, se ogleda i u pružanju pravne pomoći, tj. zamjenama inozemnih advokata. Advokat mora biti naročito odgovoran pri pružanju pravne

pomoći inozemnim advokatima i takve slučajeve treba preuzimati samo ako ih može obraditi stručno i bez odugovlačenja.

10. Nedopustivo je da advokat, ako to interesi osobe kojoj pruža pravnu pomoć ne zahtjevaju, tereti suokrivljenog ili saučesnika u postupku.

11. Advokati su dužni svoje međusobne sporove sami razrješavati ili pred organima Komore, pošto nije u skladu sa principima ovog Kodeksa da se advokati za rješavanje svojih nesporazuma obraćaju sudovima ili drugim organima.

12. Radi educiranja sposobnog advokatskog podmlatka, što je za svakog advokata jedan od najvažnijih zadataka, advokatima se preporučuje da primaju na praksu mlade, sposobne i vrijedne diplomirane pravnike u cilju njihovog stručnog osposobljavanja za upis u Imenik advokata i da im u tom smislu pružaju stručnu pomoć.

13. Dužnost je advokata da se brine o formiranju moralnog lika advokatskog pripravnika i stručnog saradnika koji se kroz svoju praksu svakodnevno upoznaju sa načelima i pravilima Kodeksa advokatske etike, te iste usvajaju kao svoja pravila ponašanja u poslu i životu, a ovo je dužan činiti i sam pripravnik i stručni saradnik.

Advokat je dužan svog pripravnika i stručnog saradnika upoznati sa obavezom čuvanja tajne kancelarije u kojoj radi i posvetiti naročitu pažnju na upoznavanju pripravnika i stručnog saradnika sa pravilima advokatske etike.

14. Advokat je dužan plaćati propisanu (dogovorenu) nagradu za rad advokatskog pripravnika i stručnog saradnika.

15. Advokat je dužan omogućiti pripravniku praksu u svim predmetima, da ta praksa bude raznovrsna, a znanje temeljito, korištenje stručnom literaturom, uz savjesno nadziranje rada svog pripravnika, sve u cilju stručnog usavršavanja i priprema za polaganje pravosudnog ispita.

16. Advokatski pripravnik i stručni saradnik su dužni u svom radu pridržavati se uputa advokata kod koga vrši praksu i osnova i principa Kodeksa, a njegov odnos prema advokatu kod koga obavlja praksu treba da je korektan i ispunjen uvažavanjem i poštovanjem.

17. U toku obavljanja pripravničke prakse advokatski pripravnik je dužan učestvovati u radu organizacije advokatskih pripravnika Federalne advokatske komore, te savjesno ispunjavati dužnosti i obaveze u organima Komore u koje je delegiran od strane svoje organizacije.

18. Zabranjena je fiktivna praksa, pa je advokatski pripravnik dužan praksu obavljati sa punim radnim vremenom.

Također je zabranjeno sklapanje bilo koje vrste ugovora između advokata i njegova pripravnika u sudjelovanju u dobiti ili o ortaštvu.

19. Pripravniku je zabranjeno samostalno vođenje pravnih poslova. Isto tako pripravniku nije dopušteno da po neposrednom zahtjevu drugog advokata ili njegovog pripravnika bez odobrenja advokata kod kojeg vrši pripravničku praksu, zamjenjuje u pojedinim radnjama zastupanja drugog advokata, kao i neposredno zahtjevanje ili primanje naknada za zamjениčko zastupanje od drugog advokata.

20. Dužnost je svih advokata da pomažu pripravnicima kod otvaranja advokatske kancelarije u sticanju osoba kojima će pružiti pravnu pomoć, a poželjno je da svaki uputi bar po jednu takvu osobu.

21. Svi principi i načela ovog Kodeksa koji se odnose na advokata prema osobama kojima pruža pravnu pomoć, procesnim protivnicima, prema sudovima i drugim organima i ostalim pitanjima, odnose se i na advokatske pripravnike i stručnog saradnika.

VIII ADVOKATSKA TAJNA

1. Čuvanje advokatske tajne je načelo advokature koje predstavlja bitnu pretpostavku stručnog i savjesnog zastupanja i nezamjenjiv je uslov nezavisnosti i samostalnosti advokatske profesije.

Obaveza čuvanja advokatske tajne nije vremenski ograničena.

2. Advokatsku tajnu predstavlja sve ono što je advokat prilikom pružanja pravne pomoći saznao kao povjerljivo od svoje stranke ili na drugi način. U naravi ovu tajnu pored saznanja advokata predstavljaju svi spisi, tonski, računalni, slikovni i slični zapisi, te depoziti stranaka koji se nalaze u advokatskoj kancelariji.

3. Dužnost čuvanja advokatske tajne ne prestaje samim prestankom zastupanja ili završetkom postupka u kojem je i povodom kojeg je nastupilo saznanje o činjenicama i okolnostima, koje čine advokatsku tajnu. Dužnost čuvanja tajne postoji i u slučajevima saznanja o činjenicama i okolnostima povjerenim od strane stranke čije zastupanje advokat nije prihvatio.

Advokat smije saopštiti činjenice i okolnosti, koje predstavljaju advokatsku tajnu, samo u određenoj vrsti postupka po pristanku osobe od koje je to saznao, datog u pismenoj formi, ili ako je otkrivanje tajne nužno u krivičnom postupku ili postupku disciplinske odgovornosti advokata za dokazivanje njegove nevinosti.

4. Advokat sam mora savjesno ocijeniti što stranka želi da bude sačuvano kao advokatska tajna, a što ponekad znači i samu činjenicu da mu se stranka obratila za pravnu pomoć i ne navođenjem koje vrste.

5. Advokat je dužan na odgovarajući način sve svoje saradnike u kancelariji upoznati sa obavezom čuvanja advokatske tajne, a tu obavezu u Ugovoru o radu sklopljenim sa svojim saradnicima izričito predvidjeti kao razlog prestanka radnog odnosa.

6. Obaveza čuvanja advokatske tajne proteže se na sve advokate u zajedničkoj advokatskoj kancelariji, na sve advokate u Advokatskom društvu i na sve zaposlenike.

7. Odavanje advokatske tajne predstavlja svakako najtežu povreda dužnosti i ugleda advokature, ako je to učinjeno izvan uslova određenih u tački 3. ovog poglavlja.

IX ODNOS ADVOKATA PREMA ORGANIMA KOMORE

1. Advokati su dužni da čuvaju ugled, samostalnost i nezavisnost samoupravnih organa Regionalne i Federalne advokatske komore.
2. Pravo i dužnost advokata je da učestvuju u radu organa Komore i da pomažu u radu, te da savjesno i odgovorno izvršavaju obaveze na svim izbornim funkcijama u tijelima i organima Komore.
3. Advokat je dužan savjesno i blagovremeno ispunjavati sve svoje obaveze prema Komori, poštovati, čuvati i podizati njen ugled, te svojim aktivnim učešćem doprinosti što uspješnijem njihovom radu prisustvujući sastancima, Skupštinama i časno izvršavati funkcije na koje je izabran.
4. Advokat čini težu povredu advokatske dužnosti ukoliko ne izvršava odluke organa Komore, ili ako nesavjesno i neodgovorno izvršava obaveze i prava na izbornim funkcijama u organima Komore, dostavi neistinite izvještaje tim organima, uvredljivo se ponaša u pismenim ili usmenim kontaktima sa tim organima i/ili njenim dužnosnicima i ne izvršava ili neuredno izvršava materijalne obaveze prema Komori.
5. Zajedno su svi advokati moralno odgovorni za rad svojih organa Komore.

X POSLOVANJE U ADVOKATSKOJ KANCELARIJI

1. Advokat je odgovoran za rad svoje kancelarije. U zajedničkim advokatskim kancelarijama svi advokati odgovaraju za rad kancelarije. U advokatskim društvima, advokati članovi društva odgovaraju za rad društva.
2. Advokat je dužan uredno i na vrijeme voditi predmet, pohranu spisa i tačnu evidenciju rokova i rasprava, tako da on i stranka mogu uvijek uvidom u spis utvrditi podatke o stanju predmeta.
3. Advokat mora osobito biti savjestan i tačan u novčanim poslovima. Tuđi novac ne smije miješati sa vlastitim i mora uvijek biti u mogućnosti da tuđi novac isplati.

Novac koji je primio za stranku ne smije zadržati kod sebe duže nego što je to potrebno.

4. Advokat ne smije upotrijebiti ili zadržati novac protivno namjeni za koju je predan, kao i proširiti pravo retencije za još nedospjele tražbine za usluge koje će pružiti.

XI DUŽNOSTI I OBAVEZE ADVOKATA U JAVNOM INFORMISANJU

1. U načelu advokat ne smije davati u javnost na bilo koji način podatke o strankama koje zastupa, činjenicama i okolnostima koje su mu poznate iz predmeta koji je primio na zastupanje, kao ni ono što mu je stranka povjerila kao svom zastupniku.

2. Ukoliko je u sredstvima javnog informisanja od suprotne strane u bilo kojem postupku ili od strane suda, tužilaštva ili drugog organa pred kojim se vodi postupak, došlo do obavještanja javnosti, a takvo obavještanje je usmjereno na netačno informisanje javnosti u konkretnoj informaciji ili je uticalo ili moglo uticati na tok i ishod određenog postupka, advokat je javnim saopštenjem dužan dati tačnu informaciju i spriječiti pokušaj netačnog informisanja javnosti ili uticaj javne informacije na tok i ishod određenog postupka na štetu stranke koju zastupa.

3. Davanje u javnost informacije o samom postojanju određene vrste postupka u kojem vrši zastupanje stranke dozvoljeno je, ukoliko davanjem takve informacije ne bi bila nanesena šteta interesima stranke koju zastupa, ili bi samo davanje takvih podataka predstavljalo narušavanje čuvanja advokatske tajne.

4. Suprotno postupanje gornjim načelima predstavlja težu povredu dužnosti advokata u vršenju advokatske djelatnosti.

XII BESPLATNA PRAVNA POMOĆ SOCIJALNO UGROŽENIM OSOBAMA

1. Obaveza je advokata i besplatno pružanje pravne pomoći socijalno ugroženim osobama u skladu sa zakonom i advokat će ovu dužnost obaviti jednako savjesno i pažljivo kao u pružanju pravne pomoći drugim strankama.

2. Advokat je također dužan preuzeti zastupanje socijalno ugroženih osoba kada to odredi nadležni organ Komore.

3. U slučaju uspjeha u postupku advokat može od takve stranke tražiti nagradu za pružanje usluga u mjeri u kojoj to zastupanje neće izgubiti svoje humano i socijalno obilježje, ali u svakom slučaju advokat smije tražiti onu nagradu koju je zastupana stranka ostvarila po osnovu njegova zastupanja na teret protivne stranke.

XIII OVLAŠTENJA I DUŽNOSTI ADVOKATA U MEDJUNARODNOM PRAVNOM PROMETU

1. Advokat nije ovlašten obavljati advokatske poslove za strane pravne subjekte kao stalni predstavnik neke strane advokatske kancelarije ili advokatskog društva, niti na nazivu kancelarije može stavljati obilježja koja označavaju predstavništvo stranih advokatskih kancelarija bilo kojeg oblika.

2. Kada prima na zastupanje stranku koja ima domicil u drugoj državi advokat je dužan izričito upozoriti stranku na mogući ishod traženog zastupanja kroz primjenu zakona i drugih propisa na teritoriji BIH, a takvo upozorenje mora dati u pismenom obliku, ukoliko bi protivno postupanje moglo nanijeti toj stranci znatniju štetu.

3. U svim postupcima sa elementom inostranosti pred domaćim sudovima i drugim organima, kao i pred inostranim organima i sudovima, ako postoji kolizija načela kodeksa profesionalne etike strane države i ovog Kodeksa, advokat je dužan primjenjivati načela ovog Kodeksa.

XIV TROŠKOVI ZASTUPANJA

1. Advokat ima pravo na nagradu za svoj rad prema tarifi o nagradama i naknadama troškova za rad advokata.

2. Advokat nema pravo uskratiti stranci povrat njezinih izvornih spisa nakon obavljenog zastupanja ukoliko mu stranka nije platila troškove zastupanja.

3. Dužnost je advokata upoznati stranku sa približnim iznosom troškova zastupanja i upozoriti je na mogućnost da troškovi koji će biti određeni na teret protivne stranke budu manji od njegovog računa (obračuna).

XV IZGLED ADVOKATSKE KANCELARIJE, FIRME I PEČATA

1. Advokatska kancelarija po mogućnosti treba da bude smještena u prostoriji koja raspolaže sa čekaonicom.

U pravilu advokat prima stranke samo u svojoj kancelariji. Nepoželjno je da advokat prima stranke po sudskim hodnicima, restoranima ili sličnim mjestima.

2. Firma advokatske kancelarije (ime i prezime advokata, specijalnost ukoliko postoji) treba da bude istaknuta na zgradi u kojoj je smještena advokatska kancelarija. Ova obaveza se odnosi i na zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva.

Naziv kancelarije ili društva treba da bude ispisan latinicom bez reklamnog karaktera na metalnoj ili drugoj tabli.

3. Advokatska kancelarija ili društvo može imati svoj pečat koji ne može da sadrži reklamni karakter.

4. Svaki podnesak mora imati memorandum ili pečat.

XVI ZAVRŠNE ODREDBE

1. Ovlašćuje se Upravni odbor da utvrdi i objavi prečišćen tekst Kodeksa sa svim do sada usvojenim izmjenama i dopunama.

2. Ova Odluka stupa na snagu danom usvajanja na Skupštini Advokatske komore Federacije BiH.

ADVOKATSKA KOMORA FBIH

PREDSJEDNIK

Josip Muselimović